

СПІЛЬНО ТВОРИМО МАЙБУТНЄ

СПІВРОБІТНИЦТВО З НІМЕЧЧИНОЮ У СФЕРІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ МІСТ

Іріс ГЛЯЙХМАНН,
керівник спільного українсько-німецького проекту
«Муніципальний розвиток та оновлення старої частини міста Львова».

Мар'яна БОРИК,
асистент проекту

Сильна Україна з активною позицією є бажаним партнером для Європи. Уряд Німеччини підтримує процес реформ в Україні у рамках Європейської політики сусідства, що має на меті створення зони стабільності, миру і добробуту на південь і схід від нових кордонів розширеного Європейського Союзу. З 2002 року розвитку трансформаційних процесів в Україні сприяє Федеральне Міністерство економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ). Реалізацію плану дій було доручено федеральній компанії Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. Німецьке товариство міжнародного співробітництва GIZ надає підтримку Уряду Федеративної Республіки Німеччина, виконуючи завдання у сфері міжнародного співробітництва з метою сприяння сталому розвитку. Пріоритетними напрямками українсько-німецької співпраці було визначено сталий економічний розвиток, енергоефективність та профілактику ВІЛ/СНІДу.

Володіючи комплексним ноу-хау у регіональному розвитку, численними професійними знаннями та випробуваними на практиці управлінськими підходами, GIZ втілює в життя проекти, покликані сприяти прогресу у муніципальній сфері та зберігати історичну спадщину міст.

СПІЛЬНИЙ УКРАЇНСЬКО-НІМЕЦЬКИЙ ПРОЕКТ
«МУНІЦИПАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ТА ОНОВЛЕННЯ СТАРОЇ ЧАСТИНИ МІСТА ЛЬВОВА»

Передумови: *Львів історичний*
Львів – це місто Західної України,

що має особливе культурне та історичне значення на території Східної Європи, це місто, що було свідком мінливої історії багатьох століть. На вигляд та розвиток міста сильно вплинув мультиетнічний склад місцевого населення: українці, поляки, євреї, вірмени, австрійці, німці та росіяни. Незважаючи на численні зміни національного статусу та політичних режимів, історична структура міста

Існуюча правова схема охорони старої частини міста та її історичних пам'яток є недостатньо ефективною. Прогалини у довгостроковому плануванні розвитку міста, координації та прозорості прийняття рішень є відчутними, а державні установи і мешканці не мають досить фінансових ресурсів для проведення реставрації та не ознайомлені з можливостями їх отримання. Окрім цього, жителі

Вид центральної частини Львова

залишилась автентичною. Понад 12% пам'яток архітектури України знаходиться саме тут, а середньовічна частина Львова з 1998 року входить до списку ЮНЕСКО.

Дуже довго будівлі в історичному центрі Львова перебували у занедбаному стані, а багато реставраційних та ремонтних робіт протягом останніх років було проведено неправильно. Якщо й надалі ігнорувати необхідність оновлення житлового фонду, будинки будуть у небезпеці цілковитого руйнування, що, відповідно, негативно відобразиться на економічному розвитку міста та умовах проживання мешканців.

міста недостатньо усвідомлюють важливість охорони та збереження архітектурної спадщини. Місцевим майстрам бракує знань і навичок, необхідних для проведення ремонту та реставрації історичних споруд.

Проект «Муніципальний розвиток та оновлення старої частини міста Львова», який втілює компанія Deutsche Gesellschaft für internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, працює над вирішенням цих проблем у співпраці з управлінням охорони історичного середовища міста Львова. Діяльність першої фази проекту заплановано на період з червня 2009 року до червня 2013 року.

Реставрація історичних брам та вікон

Інструменти оновлення міста

Проект підтримує міські органи влади в розробці різноманітних інструментів оновлення міста:

- Створення та реалізація «Інтегрованої концепції розвитку міста».
- Програма реставрації історичних брам та вікон – це інструмент мотивації мешканців міста розпочинати реставраційні та ремонтні заходи в своїх квартирах. Програма полягає в спільному фінансуванні ремонту і реконструкції історичних елементів будівель мешканцями, Львівською міською радою та проектом GIZ.

Проект планує поширення такого підходу в якості пілотних проектів для відновлення подвір'їв та громадських просторів у місті. Всі роботи виконуються місцевими спеціалістами під керівництвом відповідних експертів від проекту.

- Правила облаштування центральної частини міста. Для узгодження реставраційних та ремонтних заходів у старій частині міста, в громадському просторі та в будівлях зі збереженням історичної спадщини, а також для уникнення неправомірного втручання, Львівська міська рада створила правила облаштування конкретних історичних зон. Підготовлено спеціальний довідник, ознайомитись з яким можна на сайті проекту (www.urban-project.lviv.ua). У ньому викладено основні моменти, що слід брати до уваги, здійснюючи реставраційно-ремонтні та профілактичні заходи у будинку в цілому чи на його окремих архітектурних елементах.

- Проведення міжнародних архітектурних конкурсів є важливим інструментом пошуку найвідповіднішого та свіжого просторового рішення для особливо важливих зон у містах. За підтримки проекту Львівська міська

рада провела вже 4 таких конкурси – Конкурс облаштування відкритого простору комплексу Бернардинського монастиря (2012) та конкурси облаштування місць, пов'язаних з єврейським минулим на трьох ділянках (2010). Більше інформації про архітектурні конкурси у Львові можна знайти на сайті: <http://www.design-competitions.lviv.ua/>.

Навчання місцевих спеціалістів та підтримка місцевої економіки

Через недостатню кількість місцевих спеціалістів необхідної кваліфікації в рамках проекту проводяться семінари з реставрації для місцевих майстрів різних ремесел – столярів, ковалів, каменярів, малярів та штукатурів. Учасники семінарів (українські майстри та викладачі) вчать безпосередньо на практиці, виконуючи реставрацію під керівництвом експертів. Крім того, учасникам пропонують курси ведення власної справи, уміння навчити цьому інших (підготовка тренерів).

Майстер-клас для фахівців з реставрації металу

Цільові громадські заходи, безкоштовні консультації, надання фінансової допомоги та приклади наочних пілотних проектів заохочують мешканців здійснювати реставрацію своїх будівель та помешкань відповідно до пам'яткоохоронних принципів, що збільшило попит на майстрів-спеці-

алістів з реставрації. Цей попит задовольняється місцевими майстрами, більшість з яких брали участь у семінарах проекту, а згодом заснували фірми, що спеціалізуються на реставрації будівель.

Підвищення обізнаності та залучення громадськості

Пріоритетним напрямком проекту є спонукання всіх залучених осіб до усвідомлення необхідності обачного оновлення міста. Всі реставраційні заходи та розробка інструментів оновлення міста, що відбуваються за підтримки проекту, висвітлюються в пресі, організовуються зустрічі з громадськістю, форуми та воркшопи. Метою є інформування громадськості щодо запропонованих заходів стосовно оновлення міста та отримання відгуків і пропозицій.

НАЙКРАЩІ ПРИКЛАДИ

Інтегрована концепція розвитку центральної частини Львова

Інтегрована концепція розвитку центральної частини Львова (ІКР) розроблена за співучасті місцевої влади, фахових підрозділів Львівської міської ради, комунальних підприємств та громадських інституцій.

В інтегрованій концепції зібрано всі важливі заходи і проекти з розвитку історичного центру міста на наступні 10 років. При цьому в ній проводиться поділ між існуючими проектами, коротко-, середньо- і довгостроковими планами та ідеями проектів, реалізація яких залежатиме від фінансових можливостей та програм сприяння з боку міської влади, інших громадських інституцій та місцевих діючих осіб.

В інтегрованій концепції розвитку центральної частини Львова визначаються заходи і проекти в тематичних галузях «Культурна спадщина та житлове господарство», «Громадський простір», «Транспорт та технічна інфраструктура міста», «Туризм та культура», «Економіка і роздрібна торгівля», «Освіта та соціальна сфера».

Інтегрована концепція розвитку центральної частини Львова виконує водночас багато функцій:

- допомагає керівництву міста у прийнятті рішень для ефективного планування та використання бюджетних коштів;
- є інструментом управління та моніторингу для Львівської міської ради в процесах оптимізації;

Громадський форум для обговорення та внесення пропозицій до Інтегрованої концепції розвитку центральної частини Львова

- робить зрозумілими і прозорими комунальні та приватні плани й проекти для мешканців Львова;
- створює важливу базу для отримання національних та міжнародних програм фінансування та допомоги;
- презентує довгострокову концепцію розвитку старої частини міста, яка належить до культурної спадщини ЮНЕСКО.

Зона дії Інтегрованої концепції розвитку центральної частини міста Львова охоплює площу близько 1,9 км². Територія Концепції орієнтується, головним чином, на межі, визначені ареалом культурної спадщини ЮНЕСКО, однак при цьому відбулося її часткове розширення для того, щоб охопити розташовані у цих районах історично цінні будинки, які також потребують реставрації.

Концепція є основою для щорічного планування бюджету, залучення національних і міжнародних коштів та служить для детального інформування мешканців, кращого узгодження дій комунальних служб та визначення пріоритетних завдань оновлення міста.

Програма підтримки реставрації історичних брам та вікон

Багато мешканців історичних будинків стикаються з незвичними ситуаціями, внаслідок приватизації помешкань, що перебували у державній власності.

Зазвичай, власники мають обмежені фінансові можливості, недостатні знання технологічного або законодавчого характеру і майже не отримують

спеціалізованої підтримки під час ремонтних робіт. Тому проект розпочав серію програм для підтримки та залучення місцевих мешканців до процесу оновлення історичних будівель.

Вхідні двері до будинку і вікна є визначальними для «обличчя» споруди і для образу міста, а в такому місті, як Львів, ще й елементом історичного ансамблю середмістя. Щодня вони активно використовуються мешканцями будинку і тому особливо швидко зношуються. У Львові вікна й двері, крім практичної функції, виконують ще й естетичну, адже тонкі профілі, декоративні стовпці та вишукана фурнітура вікон, декоративні тафлі, багатий різьблений декор брам є частинами системи орнаментально-го оздоблення будинку і створюють

єдність з іншими елементами будівлі.

На жаль, більшість дверей і вікон в поганому стані, оскільки за останні десятиліття, насамперед на вхідних дверях до будинку, не проводилось жодних ремонтно-реставраційних робіт. Замки та клямки часто відсутні, двері повноцінно не виконують своєї функції.

Встановлення пластикових вікон поширюється все більше і псує вигляд цілого міста.

Щоб дати поштовх збереженню історичних будівель у рамках проекту «Муніципальний розвиток та оновлення історичної частини міста Львова» було розроблено програму фінансування реставрації історичних дверей та вікон.

За рахунок програми надається часткове фінансування на реставрацію та, в окремих випадках, виготовлення копії історичних дверей і вікон. Разом з тим, з'являється мотивація до подальших пам'яткоохоронних реставраційних заходів.

Проект надає фінансову підтримку реставрації в розмірі до 80% необхідних коштів, з них частка міста Львова становить 20%, GIZ – 60%. Власники повинні оплатити 20% від загальної вартості реставрації.

Програма також робить активний внесок у розвиток місцевої економіки та формує ринок реставрації, оскільки, з одного боку за рахунок фінансової підтримки мотивує мешканців проводити реставраційні заходи і таким чином створює попит, з іншого боку — задовольняє його шляхом навчання спеціалістів у галузі реставрації.

Проведення семінару з реставрації для львівських майстрів